

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Hegyi Csaboks, 35 25 Miskolc Xazinzy Janc u. 10. fr. 2.
Alulírott ~~név, lakcím~~ meghatalmazott jogi képviselőm, [REDACTED]
(~~eím~~) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.)
26. § (2) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

A közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megszegésének jogkövetkezményeiről szóló 35/2013. (X. 1.) Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlésének önkormányzati rendelete (továbbiakban: önkormányzati rendelet) az alábbiakban részletezett módon azzal, hogy meghatározott magatartásokat közösségi együttélés alapvető szabályaiba ütközőnek minősít és százötvenezer forintig terjedő bírsággal fenyeget, megsérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet tiszteletben tartásához való jogom, IX. cikkben szereplő véleménynyilvánítási szabadságom, illetve az XIII. cikkébe foglalt tulajdonhoz való jogom.

Alapjogsérelmet az önkormányzati rendelet (3. §) az 5. §, 10. § (1), (2), (3), (4), (5), (6), (8), (9), (11), (12), (13), (14) és (16) bekezdései és a 11. § (1) bekezdésének b) és c) pontjai okozza, ezért indítványozom ezek megsemmisítését.

Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

IX. cikk

Személyes beadvány!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/678-0/2014
Érkezett:	2014 MÁRC 28.
Példány:	1
Melléklet:	4 db
Kezelőiroda:	<i>Mün</i>

(1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az indítvánnyal összefüggésben elő kívánom adni, hogy az önkormányzati rendelet által hivatkozott felhatalmazó rendelkezés, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 143. § (4) bekezdés d) pontja alaptörvény-elleneségének megállapítására irányuló, az alapvető jogok országgyűlési biztosának AJB-5350/2013. számú indítványa T. Alkotmánybíróság előtt van. Az indítvány a korábban a 38/2012. (XI. 14.) AB határozat által megsemmisített felhatalmazó rendelkezésekkel (Mötv. 51. § (4) bekezdése és 143. § (4) bekezdés e) pontja) összefüggésben megállapítja, hogy a jelenleg hatályos Mötv. 143. § (4) bekezdésének d) pontja „még a korábbi, az Alkotmánybíróság által megsemmisített szabályoknál is szűkebb körben vonják meg a helyi rendszabályalkotás törvényi kereteit”, ezzel az fenti határozatot megelőző helyzetnél is aggályosabb jogi helyzetet teremt. A hivatkozott 38/2012. (XI. 14.) AB határozatot követően a kormányhivatalok közbenjárása révén sor került a T. Alkotmánybíróság által megsemmisített törvényi felhatalmazás alapján megalkotott önkormányzati rendeletek hatályon kívül helyezésére. Ezzel összefüggésben elő kívánom adni, hogy osztom az alapvető jogok országgyűlési biztosának indítványában foglaltakat, s amennyiben a T. Alkotmánybíróság megsemmisíti a Mötv.-ben foglalt hatályos felhatalmazó rendelkezést, úgy a korábbiakhoz hasonlóan a támadott önkormányzati rendelet egészének hatályon kívül helyezése válik szükségessé.

Az indítványomba foglalt kérelmet a következő részletes indoklással kívánom alátámasztani.

I. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére való indítványozási jogosultságom, az érintettség tekintetében:

1. A panaszomat az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján kívánom előterjeszteni, ugyanis az önkormányzati rendelet alaptörvény-ellenes rendelkezéseinek hatályosulása révén közvetlenül, bírói döntés nélkül bekövetkezik a jogsérelem. Ennek orvoslására pedig nem áll rendelkezésre jogorvoslati eljárás.
2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján való alkotmányjogi panasz előterjesztéséhez szükséges az indítványozói jogosultságom, az érintettség alátámasztása.

Mint panaszos előadom, hogy a 3525 Miskolc, Kazinczy Ferenc utca 15. fsz. 2. lakcímen vagyok bejelentve, kérdéses ingatlant tulajdonosként lakás céljára használom. Lakcímem bizonyítására a lakcímkártyám másolatát mellékelem. Az ingatlanom egy hét lakásból álló társasházban található, tehát kiterjed rá a rendelet 10. §-a. A társasházhoz belső udvar tartozik, amely a lakók közös tulajdonában van. Az udvar félig fűvesített. A házhoz tartozik még pince, amely egyes lehatárolt részei a lakásokhoz tartozóak.

Az említett rendelkezést értelmező alkotmánybírósági gyakorlat szerint az érintettség bizonyításához szükséges az, hogy “[...] a panaszos által alaptörvényellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek” (33/2012. (VII. 17.)). A támadott rendelkezések meghatározott magatartások közösségi együttélés alapvető szabályaiba ütközőnek nyilvánításával és bírsággal fenyegetésével a büntető és szabálysértési jogszabályokban foglaltakon túl további tilalmakat vezetnek be. Ezen tilalmak megszegése esetén hivatalból valamint bejelentés alapján indítható közigazgatási hatósági eljárás, amelyben akár százötvenezer forint bírság kiszabására is van lehetőség. Ezen túl a közterület-felügyelő helyszíni bírságot is kiszabhat a magatartási szabályok be nem tartásának észlelése esetén.

A tilalmak rám, mint miskolci lakosra nézve *közvetlenül* hatályosulnak, hiszen azok a lakókörnyezetre, az lakó ingatlanra, a város nevének használatára és egyéb hétköznapi viszonyokra vonatkoznak. A szabályok szankcionáló jellegénél fogva magatartásomat az abban előírtakhoz kényszerülök szabni. Alapjogsérelmem tehát már a magatartásom szankcionálására irányuló eljárás megindulása előtt, attól függetlenül bekövetkezik: ha az alapjogomat korlátozó szabályokhoz igazítom magatartásomat, akkor nem is kerül sor a jogszabályban meghatározott szankció alkalmazására. Nem az alkalmazott szankció, hanem az okozza alapjogaim sérelmét, hogy a büntető jellegű magatartási szabályok alapjogaim korlátozásával egy meghatározott magatartás tanúsítására kényszerítenek. A közvetlen hatályosulást támasztja alá az a rendelkezés is, miszerint az önkormányzati rendeletbe foglalt magatartási szabályok megszegése esetén a közigazgatási hatósági eljárás *hivatalból* is megindulhat. Ennek alapján belátható, hogy a szabályok már bírói vagy hatósági döntés nélkül is *személyemet közvetlenül érintik*, mivel azok be nem tartása esetén a hatóság ellenem eljárást indíthat.

A jogsérelem *személyes* a tekintetben, hogy mint miskolci lakhellyel rendelkező, illetve Miskolcon élő polgár mindennapi cselekedeteimet kénytelen vagyok az önkormányzati rendelethez igazítani, amennyiben elkerülni kívánom a bírság kiszabását. A 33/2012. (VII. 17.) AB határozat alapján akkor állapítható meg a jogsérelem, ha a jogszabály olyan jogi helyzetet keletkeztet, amelyből egyértelműen következik, hogy a sérelem belátható időn belül és kényszerítő módon bekövetkezik. A 3234/2013. (XII. 21.) AB határozatban a T. Alkotmánybíróság azért utasította el a panaszos indítványát, mert jogi aktus volt

szükséges a sérelem bekövetkeztéhez. Ugyan a támadott önkormányzati rendelet szabályaiból nem az következik, hogy minden normaszegés belátható időn belül és kényszerítően szankcióhoz fog vezetni, de a büntető jellegénél fogva álláspontom szerint fennáll a *sérelem tényleges és aktuális volta*. Ezen álláspontomat azzal támasztom alá, hogy a szankció elkerülése érdekében magatartásomat kénytelen vagyok a rendeletben foglalt szabályokhoz igazítani, ezáltal a rendelet szabályai alaptörvény-ellenes módon korlátozzák – a következőkben előadottak szerint – a magánélet tiszteletben tartásához való jogom, a véleménynyilvánítási szabadságom és a tulajdonhoz való jogom. Tehát a szankció tényleges kiszabása nélkül is bekövetkezik alapvető jogaim alaptörvény-ellenes korlátozása.

A jogszabály gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban elő kívánom adni, hogy két jogvédő szervezet, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, valamint a Társaság a Szabadságjogokért az alapvető jogok országgyűlési biztosához fordult e tárgyban. A 2014. február 27-én kelt beadványban (lásd melléklet) a szervezetek beszámolnak az önkormányzati rendelet alapján végzett ellenőrzésekről, illetve azok alapjog-sértő voltáról. Az alkotmányjogi panaszuk ugyan nem tárgya a jogszabály végrehajtása, hanem csak magának a jogszabálynak az alapjogsértő volta, azonban az érintettség alátámasztásához szükségesnek tartok rámutatni, hogy az önkormányzati rendeletet ténylegesen végrehajtja az önkormányzat, az velem szemben is bármikor alkalmazásra kerülhet.

Összefoglalóan álláspontom szerint az önkormányzati rendelet támadott rendelkezései által okozott jogsérelem az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe foglalt magánélet tiszteletben tartásához való joggal, IX. cikkben szereplő véleménynyilvánítási szabadsággal, valamint az Alaptörvény XIII. cikkben foglalt tulajdonhoz és az abból fakadó tulajdonnal való rendelkezési jogokkal kapcsolatban közvetlenül, a személyemet érintően bekövetkezik. A jogsérelem tényleges és aktuális, mert magatartásomat az alaptörvény-ellenes szabályokhoz vagyok kénytelen alakítani a hivatalból megindítható közigazgatási hatósági eljárás elkerülése érdekében, ami Miskolcon élő polgárként a mindennapjaimat, különösen a magánélethez való jogom, véleménynyilvánítási szabadságom és tulajdonommal való rendelkezési jogok gyakorlását korlátozza.

3. Az Abtv. 29. § szerint az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Álláspontom szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett panaszom alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést érint, amennyiben a magánélet tiszteletben tartásához való jog önkormányzati rendeletben való korlátozhatóságának határával, a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos határaival, valamint a tulajdonhoz való jog hasonló aspektsaival kapcsolatos.

4. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése alapján jelen panaszra az alaptörvény-ellenes jogszabály hatályba lépésétől számított száznolcvannapos határidő az irányadó. Az önkormányzati rendelet 2013. október 2-án lépett hatályba, így a jogszabály megtámadására nyitva álló határidő 2014. március 31-én jár le. Ennek megfelelően álláspontom szerint a panasz határidőben beérkezettnek tekintendő.
5. A T. Alkotmánybíróság jelen panasszal érintett jogszabályhelyek vonatkozásában döntést még nem hozott, így az Abtv. 31. §-a szerinti akadálya nincs panaszom érdemi vizsgálatának.

II. A Möt. alapján a helyi önkormányzatok felhatalmazást kaptak arra, hogy rendeletben határozzák meg az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit. E felhatalmazás alapján született a kérdéses önkormányzati rendelet is. A korábban részletezettek szerint a felhatalmazó rendelkezés „valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit” szövegrészének Alkotmánybíróság általi megsemmisítését az alapvető jogok országgyűlési biztosa indítványozta. Az indítványban a biztos figyelmeztet: „A megfelelő törvényi keretszabályok hiánya miatt [azonban] az önkormányzati rendeletek szövegéből jól látható, hogy a helyi közösségek védelme és a szakigazgatási szabályok összemosódnak, az esetleges „közérkölcsvédő”, „köznyugalom-védő” vagy éppen „közizlés-védő” buzgalom pedig alkotmányos alapjogok sérelméhez vezet, ami további súlyos anomáliákat hordoz magában a jogállami működés szempontjából.” Álláspontom szerint a támadott önkormányzati rendelet a fenti biztosi figyelmeztetést igazolja. Az önkormányzati rendelet egésze jól mutatja, hogy az önkormányzat sok esetben megkettőzi az adott magatartásokra vonatkozó szankciókat, a már létező büntető vagy szabálysértési szankció mellé közigazgatási bírságot is rendel. Azonban az alkotmányjogi panaszomban azokat az alapjog sérelmet okozó rendelkezések megsemmisítését indítványozom, amelyek a véleménynyilvánítás szabadságát, a magánélet tiszteletben tartásához való jogot, valamint a tulajdonhoz való jogot korlátozzák. Álláspontom szerint az önkormányzati rendelet e tekintetben nem felel meg az Alaptörvény 1. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak, miszerint alapvető jogok szabályozása, így azok korlátozása is csak törvényben történhet.

1. Az önkormányzati rendelet 3. §-a szerinti magatartás szankcionálása álláspontom szerint az Alaptörvény IX. cikkében foglalt véleménynyilvánítás szabadságának súlyos korlátozását jelenti jelen formájában. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat megállapította, hogy az „Alaptörvény megerősítette az alkotmánybírósági gyakorlatban kialakult azt az értelmezést, mely szerint a szólás- és sajtószabadság kettős igazolással bír, azaz az egyéni önkifejezés, illetve a politikai közösség demokratikus működése szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. Az Alaptörvényben megerősített kettős igazolás pedig azt jelenti, hogy a véleményszabadságnak az alapjogok körében elfoglalt kitüntetett helyére vonatkozó értelmezés is változatlanul érvényes.” Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban a korábbi határozataiban ismertetett érveit figyelembe véve és

felhasználva bírálja el az Alaptörvény IX. cikkében foglalt alapvető jogot érintő beadványokat.

Feltehető, hogy a jogalkotó szándéka nem terjedt ki arra, hogy Miskolc város címerének, zászlajának és nevének *minden* használatát engedélyhez kösse, valamint az engedély nélküli vagy az abban foglaltaktól eltérő használatát közigazgatási szankcióval sújtsa. Azonban a jelenlegi jogszabály szöveg szerint Miskolc város címerének, zászlajának, valamint nevének, ragozott, rövidített, mozaikszerű és toldalékos formájának használata minden esetben engedélyköteles, ami olyan abszurd véleménynyilvánítási szabadság korlátozáshoz vezet, amely indokolatlan, aránytalan és szükségtelen (Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés). Álláspontom szerint az alaptörvény-ellenes jogszabály következetes alkalmazása esetén jelen panasz megírásához is Miskolc Megyei Jogú Város Polgármestere engedélyét kellett volna kérni. Könnyen belátható, hogy az önkormányzati rendelet alkotmánybírósági megtámadásának – vagy adott esetben valamely városi, önkormányzati intézkedés kritizálása során a város nevének megjelölésének – a város polgármesterének engedélyéhez kötése súlyosan korlátozóan hat a véleménynyilvánítás szabadságára, így ezen alapvető jognak a politikai közösség demokratikus működésével összefüggő aspektusára. Ezen felül a mindennapi életben súlyos és indokolhatatlan nehézségekhez vezetne, ha minden esetben, amikor Miskolc város nevét használja *bárki, bármilyen célra* engedélyt kellene kérni a város polgármesterétől, ezáltal súlyosan korlátozva a hivatkozott alapvető jog egyéni önkifejezési oldalát is. Mindezek alapján, indítványozom az önkormányzati rendelet 3. §-ának megsemmisítését.

2. Az önkormányzati rendelet 5. §-a rendkívül tágan, az önkényes jogértelmezésnek teret hagyó módon rendelkezik arról, hogy az ingatlantulajdonosok vagy az ingatlant más jogcímen használók miként használhatják a belterületi ingatlanokat. A hivatkozott paragrafus szerint „közösségi együttélés alapvető szabályaiba ütköző cselekményt követ el az ingatlantulajdonos vagy az ingatlant más címen használó, aki belterületi ingatlanának rendben tartásáról, tisztán tartásáról, gyomtalanításáról, elgazosodásának megakadályozásáról nem gondoskodik, ingatlanán hulladékot raktároz, a rovarok, rágcsálók elszaporodását elősegíti.”

2.1. A már említett AJB-5350/2013. számú az alapvető jogok biztosa által készített beadvány az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatára hivatkozva leszögezi, hogy „a jogállamiság követelményével összeegyeztethetetlen, alkotmányellenes helyzet áll elő azáltal, hogy az önkormányzat képviselő-testülete a szükséges jogi szabályozás hiányában, jogi kötöttségek nélkül, szabad belátása szerint korlátozhat alapjogot.” Álláspontom szerint a támadott jogszabály igazolja ezt a megállapítást, amikor rendeletben korlátoz alapvető jogot az Alaptörvényben szereplő jogkorlátozási szabálynak nem megfelelő módon.

Az önkormányzati rendelet 5. §-a nem felel meg az alapvető jogok korlátozása formai követelményének, amikor rendeletben szabályoz alapvető jogot. Az érintett rendelkezés azonban álláspontom szerint az alapjog-korlátozás tartalmi

követelményének sem felel meg. A lakhelyemet érintő ilyen szintű szabályozás súlyos korlátozását jelenti a magánélethez való, valamint a tulajdonhoz való jognak, amelynek mint alapvető jog korlátozásának meg kell felelni az alkotmánybírószági gyakorlat által kialakított, majd az Alaptörvénybe foglalt szükségességi-arányossági tesztnek (Alaptörvény 1. cikk (3) bekezdés).

2.2. A 32/2013. (XI. 22.) AB határozat kimondja, hogy az „Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a régi Alkotmány 59. § (1) bekezdésével ellentétben – átfogóan védi a magánszférát: az egyén magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét. A magánszféra lényege tekintetében azonban továbbra is fenntartható az Alkotmánybírószág korábbi gyakorlatában megfogalmazott – a magánélet fogalmának esszenciáját jelentő, általános érvényű – megállapítás, miszerint a magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek.” Továbbá az idézett határozat leszögezi, hogy: „Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánszférához való jog és az Alaptörvény II. cikke által garantált emberi méltósághoz való jog között különösen szoros a kapcsolat. Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára (kapcsolattartás), illetve arra a térbeli szférára is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon). Ezen túlmenően önálló védelmet élvez az egyén életéről alkotott kép is (jó hírnévhez való jog).”

Alapjog korlátozásra csak más alapvető jog vagy alkotmányos érték védelme érdekében kerülhet sor, a feltétlenül szükséges mértékben és az elérendő céllal arányos módon. Álláspontom szerint az, hogy a magánéletem színterét jelentő térbeli szférára, a lakóhelyemre vonatkozóan meghatározza az önkormányzat, hogy ott miként vagyok köteles élni, csak szélső esetben indokolható más alapvető jog vagy alkotmányos érdek védelmével. Korlátozást indokló alkotmányos érték lehet a közegészségügy tényleges veszélyeztetése, illetve ezzel összefüggésben mások élethez és egészséghez való, Alaptörvényben biztosított jogának védelme. E cél biztosításáról és az összefüggésben lévő jogok védelméről, azonban más jogszabályok gondoskodnak, így különösen a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény, amely előírja az ingatlan tulajdonos kötelezettségeit. Ezen túlmenően az álláspontom szerint amennyiben *szükséges* is a rendeleti jogkorlátozás meghatározott alapvető jog vagy alkotmányos érték védelme érdekében, a korlátozás mértéke semmiképpen sem arányos. A korlátozás *aránytalan*, mert a fentiekben részletezett célok eléréséhez szükségesnél szélesebb körben korlátozza az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésben foglalt jogot.

Az önkormányzat 5. §-ban foglalt szabályok túlmennek az alkotmányos jogkorlátozás által megengedett körön, amikor általánosságban írják elő, hogy tisztán kell tartanom ingatlanom belső terét is, valamint ingatlanomon *általában* nem tárolhatok hulladékot – a szabály nyelvtani értelmezése arra az abszurd következményre vezet, hogy akár egy cigarettacsikket sem dobhatok el az udvaromon. A lakás tisztán tartása, illetve az ingatlan rendben tartása rendkívül sok tényezős kérdés, annak mértékét nagyban befolyásolja az egyén elképzelése ezen fogalmak tartalmáról. A hulladék ingatlanom való tárolását például indokolhatják folyamatban lévő építkezési munkálatok is. A rovarok, rágcsálók elszaporodásának elősegítése fordulat pedig, szinte betarthatatlan elvárást ír elő, hiszen különösen nyári időben a legkörültekintőbben eljáró ingatlantulajdonossal is megeshet, hogy például muslincák elszaporodnak ingatlanán. Ugyan hulladék tárolása, illetve extrém esetben a „rendben tartás” hiánya jelenthet közegészségügyi kockázatot, ugyanakkor ennek az önkormányzati rendeletben foglalt körű szabályozása szükségtelen a fenti célok biztosításához. Ehhez kapcsolódóan elő kívánom adni azt, hogy a rendelkezés szövegének megfogalmazása rendkívül tág, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiságból fakadó jogbiztonság kritériumnak nem felel meg, ami különösen a jogalkalmazás során vezethet jogsérelemhez. Azonban jelen alkotmányjogi panaszom arra irányul, hogy már a szabályozás maga is alaptörvény-ellenes, amikor indokolatlanul beavatkozva lakhelyemen lévő viszonyokba, szankcióval is fenyegeti a bizonytalan előírásoknak való meg nem felelést.

2.3. A rendelet 5. §-a ezen túl a tulajdonhoz való jogot is alaptörvény-ellenes módon korlátozza. A 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat kimondta, hogy mivel a „tulajdonhoz való jogot tartalmilag megegyező megfogalmazásban tartalmazta az Alkotmány 13. § (1) bekezdése is”, ezért a korábbi alkotmánybírói gyakorlat irányadónak tekintendő. Ennek alapján a határozat tovább részletezi, hogy az „állam egyfelől – az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve – köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképessé teszi.” „A kifejtettek szerint a tulajdonhoz való jog alapjogként az állammal szemben garantál olyan közjogi igényt, amely alapján az állam – alapvetően, főszabályként, az Alaptörvényből következő kivételektől eltekintve – köteles tartózkodni az alapjog alanyának tulajdonosi pozíciójába történő behatolástól.” A gyakran hivatkozott 64/1993. (XII. 22.) AB határozat kimondta, hogy az akkor hatályos Alkotmány a tulajdonjogot mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos alapját részesíti alapjogi védelemben.

Ennek megfelelően a tulajdonhoz való jog részét képezi az azzal való rendelkezés is, ideértve a cselekvési autonómia körébe tartozóan annak kezelését, a lakóhely rendezését, tisztán tartását, azt, hogy mit és mennyi ideig tárol rajta az egyén. Bár elképzelhető olyan szélsőséges helyzet, amelyben a fentiek szerinti alkotmányos

cél vagy mások alapvető jogainak védelme érdekében szükséges az egyén jogainak korlátozása, azonban a rendeletben foglaltak túlmennek ezen a körön, amikor alapvetően igyekeznek meghatározni azt, hogy az ingatlannal rendelkezni jogosult miként tölti meg tartalommal e jogosultságát olyan hétköznapi tevékenységek tekintetében mint a takarítás vagy a kert gondozása.

Összefoglalóan, álláspontom szerint az önkormányzati rendelet 5. §-ába foglaltak a tulajdonhoz való jog és a magánélet tiszteletben tartásához való jog olyan korlátozását jelentik, amely sem az alapjog-korlátozás formai követelményének, sem a tartalmi, szükségességi-arányossági tesztnek nem felel meg. Ez alapján indítványozom, hogy az önkormányzati rendelet 5. §-a megsemmisítését, mert az közvetlen érintettségem révén alapvető jogaim gyakorlását alaptörvény-ellenes módon korlátozza.

3. A tulajdonhoz való jog – az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján – alapvető jog, amely azonban nem korlátlan, gyakorlása felelősséggel jár (Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése). A tulajdonosnak joga gyakorlása során tekintettel kell lennie mások jogaira és jogos érdekére. A tulajdonhoz való jog korlátozása azonban csak akkor alkotmányos, ha az másik jog védelme vagy érvényesülése, illetve valamely alkotmányos cél érdekében történik, mely más módon nem érhető el, továbbá ha a korlátozás arányban áll az elérni kívánt cél fontosságával.

3.1. Az önkormányzati rendelet 10. §-a hosszan sorolja a többlakásos lakóépületek közösségi együttélési szabályaival összefüggően a „közösségi együttélés alapvető szabályaiba ütköző” cselekményeket. Ezek közül az (1), a (2), a (3), a (4), az (5), a (6), a (8), a (9), a (11), a (12), a (13), a (14) és a (16) bekezdésekben meghatározott magatartások közvetlenül érintik a magántulajdonhoz való jogom („tulajdonában”), amely magában foglalja – mások jogainak sérelme nélkül és az alkotmányos, alaptörvényi értékek védelmében belül – a birtoklás, illetve a tulajdonnal való rendelkezés háborítatlanságát és a tulajdonostársak egymás közti viszonyainak önálló rendezésére vonatkozó szabadságát. Az önkormányzati rendelet azonban büntető jellegű szankcióval tilt el a tulajdonjogom gyakorlásának egy sor olyan módozatától is, amelyek nem járnak mások jogainak sérelmével. A felsorolásból kitűnően az önkormányzat jogalkotói célja világos és nem vitatott, ám a bevezetett szabályok a magántulajdon szükségtelen és aránytalan korlátozását eredményezik.

3.2. A tulajdon és a birtok védelmének, valamint a tulajdonostársak és a szomszédok jogi védelmének bírói és igazgatási útját egyaránt ismeri a magyar jog, és természetesen a büntető és szabálysértési jogi normák egy része is a birtok és/vagy a tulajdon védelmét szolgálják. De a helyi önkormányzatoknak a többlakásos épületek lakóinak megregulálására irányuló törekvéseivel kapcsolatban az Alkotmánybíróság már nem egyszer leszögezte azt is, hogy a

helyi önkormányzatnak figyelemmel kell lennie a jogalkotói hatáskörét korlátozó törvényi rendelkezések közül a társasházról szóló 1997. évi CLVII. törvényre is (pl. 23/2000. (VI. 28.) AB határozat, III. 3.; 1/2003. (I. 14.) AB határozat, III. 2.2.). Azonban Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése nem vette figyelembe a többek között a tulajdonosok érdekeinek érvényesítése érdekében megalkotott, a társasházról szóló 1997. évi CLVII. törvényt, amely elsődlegesen biztosítja a tulajdonostársak jogait és jogos érdekeit: a társasházi közgyűlést hatalmazza fel a birtoklás, a használat és a hasznosítás módjának meghatározására (23. §), valamint előírja, hogy a társasház szervezeti és működési szabályzatnak kötelezően tartalmaznia kell a társasházi lakóépület házirendjét (13. § (2) bekezdés c) pont és 26. §), és ezek végrehajtásával a közös képviselőt bízza meg (43. § (1) bekezdés a) pont). E szabályok lehetővé teszik a társasházi tulajdonostársak számára, hogy maguk rendezzék a felújítási munkálatok, a takarítás, vagy éppen a madár- és ebtartás szabályait, amelyeket az önkormányzati rendelet a 10. § (4), (13), (14) és (16) bekezdéseiben kötelező jelleggel előír és szankcionál. A hulladék naponta való elszállításának kötelezettsége ((3) bekezdés), a takarítási eszköz ablakon való kirázásának tilalma ((6) bekezdés) mind a vonatkozó jogszabályok, mind pedig a társasházi autonómia körébe tartozó szabályok megalkotása tekintetében szükségtelen korlátozásokat vezetnek be. A (8) bekezdésben foglalt tilalom pedig olyan magatartást (is) tilalmaz, aminek a bekövetkezése rendszerint nem az egyén elhatározásától és magatartásától függ.

3.3. Egy kógens és büntető jellegű szankciókat alkalmazó szabályozás továbbá aránytalan is az alapvető jogok, köztük a tulajdonosi, birtokosi jogok védelmére. Az imént hivatkozott határozataiban az Alkotmánybíróság olyan önkormányzati rendeletek esetében ítélt úgy, hogy azok aránytalanul korlátozzák a tulajdonhoz (a zavartalan lakáshasználathoz) való jogot, amelyek szomszédok, tulajdonostársak egyfajta beleegyezésétől tették volna függővé a magatartás közösségellenességét. Ehhez képest a közvetlenül hatályosuló, kvázi-büntetőszabály életbe léptetése a magántulajdon kirívóan aránytalan korlátozását jelenti.

Bár a jogállamiság elvéből fakadó jobbiztonság követelményének való meg nem felelés jelen alakományjogi panasznak nem tárgya, elő kívánom adni, hogy ezt az aránytalanságot fokozzák az egyes tiltó szabályok bizonytalan megfogalmazásai. Ezek nem teszik lehetővé számomra, hogy egyértelműen megfogalmazott követelményekhez igazítsam a magatartásomat, ugyanakkor lehetővé teszik a jogalkalmazó hatóságok számára, hogy önkényesen értelmezzék a szóban forgó tilalmakat. A „másoknak zavaró módon” vagy a „tevékenysége során keletkező hulladék” olyan határozatlan és tág megfogalmazásai a tilalmazott magatartásoknak, hogy azokba gyakorlatilag mindenféle magatartás belefér, így nem egyértelmű, hogy mi minősül közösségellenesnek. Ugyanez vonatkozik a (9) bekezdés foglalt „egyéb tárgy”, a (11) bekezdésben szereplő „beszennyezi” és a (12) bekezdésben található „szennyeződés” fogalmak. A tiltó szabályok ilyen tág, határozatlan megfogalmazása nem felel meg annak a követelménynek, hogy „a

büntetőjogi szankció kilátásba helyezésével tilalmazott magatartást leíró diszpozíciónak határozottnak, körülhatároltnak, világosan megfogalmazottnak kell lennie. Alkotmányossági követelmény a védett jogtárgyra és az elkövetési magatartásra vonatkozó törvényhozói akarat világos kifejezésre juttatása. Egyértelmű üzenetet kell tartalmaznia, hogy az egyén mikor követ el büntetőjogilag szankcionált jogsértést. Ugyanakkor korlátoznia kell az önkényes jogértelmezés lehetőségét a jogalkalmazók részéről. Vizsgálni kell tehát, hogy, a tényállás a büntetendő magatartások körét nem túl szélesen jelöli-e ki és elég határozott-e.” (30/1992. (V. 26.) AB határozat).

3.4. Mindezek alapján kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az önkormányzati rendelet 10. § (1), (2), (3), (4), (5), (6), (8), (9), (11), (12), (13), (14) és (16) bekezdéseit az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított magántulajdonhoz való jog nem törvényben meghatározott, szükségtelen és aránytalan korlátozása miatt semmisítse meg.

(1)

4. Az önkormányzati rendelet 11. § b), c) előírja, hogy *aki* Miskolc közigazgatási területén „nem gondoskodik arról, hogy az eb sem embert, sem más állatot harapással ne veszélyeztethessen”, illetve „aki az állat által okozott szennyezés megszüntetéséhez szükséges eszközöket nem tart magánál, azt a rendőr vagy a közterület-felügyelő felszólítására nem mutatja be” közösségi együttélés alapvető szabályaiban ütköző magatartást követ el. Feltehetően a jogalkotó szándéka az ebek és más állatok tulajdonosai magatartási szabályainak előírása volt, azonban jelen formájában a rendelet két hivatkozott pontja valamennyi Miskolc közigazgatási területén tartozkodó személyre kiterjed. Álláspontom szerint a rendelkezések korlátozzák az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogból az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata¹ szerint levezetett cselekvési szabadságot, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogokat. A jogok korlátozása az állattartók esetében még indokolható, azonban az állatot nem tartó állampolgárok esetében nem. Ezért álláspontom szerint a hivatkozott két rendelkezés nem felel meg sem – a fentiekben részletezett okból – az alapjog-korlátozás formai, sem annak tartalmi követelményeinek. Én mint állatot nem tartó miskolci lakos, személyesen és közvetlenül is érintve vagyok a szabályozással, amely előírja, hogy tartsak magamnál eszközöket állat által okozott szennyezés megszüntetésére, valamint hogy én magam gondoskodjak arról, hogy eb más embert vagy állatot harapással nem veszélyeztet. Álláspontom szerint ez a rendelkezés kötelezettségek telepítésével korlátozza a cselekvési autonómiámat oly módon, ami nem arányos az elérni kívánt céllal, nevezetesen közbiztonsággal és köztisztasággal. A fentiek alapján indítványozom az önkormányzati rendelet 11. § (1) bekezdés b) és c) pontjának mint alaptörvény-ellenes rendelkezésnek a megszüntetését.

¹ Kezdődően a 8/1990. (IV. 23.) AB határozattal.

Budapest, 2014. március 28.

Hegyi Szabolcs
képviselésében

Mellékletek:

1. lakcím kártya
2. A NEKI és a TASZ ombudsmani beadványa

